

Budući rad Regionalnog foruma

Uvod

Savet za inkluzivno upravljanje (CIG) održao je 17. decembra 2014. u Sjenici godine neformalnu radionicu na kojoj su učestvovali članovi Regionalnog foruma. Kako se sa prethodnom sesijom okončala 3. projektna godina Forumu stav CIG-a je bio da je neophodno da se obrati učesnicima Forumu za evaluaciju dosadašnjeg rada Forumu, te da se definišu moguće teme rada Forumu za rad tokom 4. projektne godine.

Svim učesnicima su postavljena sledeća pitanja, sa ciljem da se kroz diskusiju dođe do odgovora na njih:

- Dosadašnji rad Forumu. Šta je Forum? Koji su uspesi Forumu? U kojim slučajevima je uloga Forumu bila od značaja i koristi?
- Koji su najveće prepreke radu Forumu? Kako je moguće njih prevazići?
- Koji su sadašnje mogućnosti koje bi Forum trebao da iskoristi?
- Kako unaprediti rad Forumu (način rada, učesnici, itd.)?
- Koja pitanja treba da budu teme sesija Forumu u sledećem periodu?
- Kako obezbediti uticaj Forumu na donošenje odluka?

Sadržaj diskusija

Regionalni forum je uspostavljen tokom 2011. godine. Forum je prvo okupio predstavnike svih bošnjačkih partija iz Regiona, kao i predstavnike lokalnog civilnog društva, medija i biznisa. Zatim su se sesijama pridružili i predstavnici regionalnih ogranaka stranaka koje imaju centrale u glavnom gradu Srbije, Beogradu, kao i predstavnici svih opština Regiona. Radu regiona su se pridržili i predstavnici opština Raška i Ivanjica početkom 2013. godine. Forum je do sada uradio sledeće: početkom 2013. godine date su preporuke za reformu lokalne samouprave, koje su i predstavljene u Beogradu; pokrenuti su razgovori o pokretanju nekoliko lokalnih mešupštinskih inicijativa (osnivanje mešupštinskog Agro klastera između Prijepolja, Priboja, Nove Varoši i Tutina, kao i mešupštinskog programa IT obrazovanja za svih osam opština); pokrenute su informativne sesije o procesu evropske integracije Srbije i redovno se razmatra uloga opština Regiona u ovom procesu, uspešno su pokrenuti i zatim lokalnom inicijativom članova Forumu okončani razgovori o načinu sprovođenja izbora za Bonjački nacionalni savet, čime je dobije savet priznat od strane svih.

Učesnica iz Novog Pazara je odmah navela da je više nego očigledno da Forum postoji i da je samo okupljanje već dalo neke rezultate, jer je krajnje očigledno da za okruglim stolom sede

ljudi koji ranije nisu mogli da razgovaraju čak i o najprostijim problemima kojima je Region¹, očigledno bremenit.

Ona je takođe navela da projekti Foruma moraju da se štite. U tom smislu sve stvari koje se dogovore na Forumu su stvar celog Foruma, i ostaju njegovo vlasništvo, a ne stvar pojedinaca. Sa ovom konstatacijom se kroz dalju diskusiju složila većina drugih članova Foruma.

Jedan od redovnih učesnika na sesijama Foruma je naveo da je Forum opravdao postojanje i da je nužno da nastavi sa radom. Sama činjenica da je doprineo da se formira jedinstveni Bošnjački nacionalni savet dovoljno govori o značaju foruma. On je naveo da je sada potrebno definisati redovne sesije Foruma dva puta godišnje—prolećnu i jesenju.

On je naveo da je **ključna tačka sporenja ime regiona**, ali to ne menja činjenicu da su problemi sa kojima se građani suočavaju isti. Isti učesnik je rekao da je ključ ekonomija, i utvrđivanje što više zajedničkih projekata, i samim tim više institucionalne saradnje. I konačno, naveo je da je potrebno otvoriti i pitanje poštovanja manjinskih prava u Regionu i implementacije zakona, sa osnovnim ciljem da Bošnjaci osete Srbiju kao svoju kuću. Potrebna je implementacija zakona, implementacija svih onih elemenata koji čine četiri nadležnosti nacionalnog saveta, i razgovor o regionalizaciji Srbije. Zaključio je rečima da uticaj Foruma može da se obezbedi kroz same učesnike.

Jedan od srpskih članova Foruma je naveo da su njemu svi građani koji žive u regionu svakako bliži od bilo kog drugog regiona u Srbiji, ali da je ključ sporenja politički – ime regiona sa sobom nužno nosi i težnje ka autonomiji i eventualnim planovima o secesionizmu što je ključ za razumevanje stanja. Takođe, istakao je da je njemu lično Forum pomogao da bolje sagleda situaciju i da bude zainteresovan za dijalog sa svojim komšijama. On se založio za stalni dijalog, kao i za pokretanje projekata od zajedničkog interesa za sve. On se založio i za zajednički pristup donatorima.

Stalna učesnica Foruma je navela da je Forum postao siguran prostor za dijalog u prethodnom periodu, i da je krajnje očigledno da je siguran prostor za dijalog potreban. Ona je predložila da Forum treba da se preporuči kao savetodavno telo za EU proces nadležnim institucijama Srbije.

Jedna od učesnica iz Novog Pazara je rekla da je Forum zasigurno najznačajnija vrsta mreže i institucija koja je napravljena u Regionu i ona je predložila da se formalizuje na neki način. Ona je pitala prisutne da li je moguće da se izradi **statut o članstvu, pravila o ponašanju i pravila o radu**, što je obrazložila tvrdnjom da jedino zajedničkim snagama nešto može da se uradi u regionu. Ona je takođe predložila da Forum ima dve dimenzije – **političku** koja bi se u osnovi sastojala od svega što Forum već radi (dijalog i rasprave na određene teme), i **ekonomsku** koja bi možda imala stalni sekretarijat i koja bi upravljala potencijalnim fondom za region. Politički deo bi mogao i da formira lobi centar prema stranim ambasadama u Srbiji i donatorima.

¹ Forum čine učesnici iz 6 opština Regiona: Novog Pazara, Nove Varoši, Priboja, Prijepolja, Sjenice i Tutina, kao i Opštine Raška.

Jedan od stalnih učesnika je rekao da je potrebno da konačno inicijative koje proizilaze iz sesija Foruma da dobiju svoj oblik, i da predsednici opština i poslanici preuzmu implementaciju na terenu.

Na pitanje koje su teme kojima Forum u budućnosti treba da se bavi, učesnici su navodili sledeće teme:

- Formulisanje pravila funkcionisanja Foruma i donošenje pravilnika o ponašanju;
- Rad Bošnjačkog nacionalnog saveta;
- Međunacionalni odnosi u Regionu;
- Implementacija zakona u Regionu;
- Podrška procesu evropskih integracija;
- Obrazovanje – (pre svega visokoškolsko);
- Mediji i informisanje;
- Položaj mladih i zapošljavanje mladih;
- Međuregionalna saradnja (Crna Gora, Bosna i Hercegovina, Srbija);
- Definisane ekonomskih prioriteta u regionu;
- Stanje infrastrukture u regionu;
- Turizam i ruralni razvoj;
- Pozivanje nadležnih ministara ili predstavnika ministarstava na rasprave o temama od zajedničkog interesa za sednice;
- Sednice sa predstavnicima diplomatskog kora u Beogradu.

Povela se rasprava oko toga ko treba sve da učestvuje. Različiti učesnici su predlagali sledeće – predstavnici oba univerziteta iz Novog Pazara, predstavnici OEBS-a, da učesnici Foruma postanu glavni politički predstavnici Bošnjaka, lideri sve tri političke opcije, a zatim i pozivanje biznis sektora iz regiona, kao i EU progressa.

Jedan od stalnih učesnika je naveo da bi trebalo biti oprezan kod širenja članstva, pošto bi sesije postale preglomazne i ne bi se mogli doneti zaključci na kvalitetan način.

Učesnik iz Novog Pazara je naveo da je potrebno da Forum ima stalno članstvo, i možda da stremi ka formiranju rotirajućeg sekretarijata i rotirajućeg rukovodstva, koje bi pomagalo održavanju sesija.

Predsedavajući je zatim upitao prisutne da li bi trebalo odmah da formiraju stalno članstvo Foruma, odnosno da se formira skupina koja će stalno dolaziti na sednice, dok će se drugi pozivati prema potrebi i temi skupa. Prisutni su se složili sa inicijativom, i posle prijavljivanja utvrđeno je da svi prisutni žele da budu stalni članovi Foruma. Dogovoreno je da se svim redovnijim učesnicima skupova Foruma uputi poziv za stalno članstvo.

Zaključci

Učesnici rada na ovoj sesiji Regionalnog foruma su predložili sledeće zaključke:

- Forum je pokazao da ima rezultate i stoga bi ga trebalo očuvati, uz donošenje jasnih pravila ponašanja i članstva, kao i pravila o radu. CIG-u je povereno da na sledećoj sednici da predlog pravila.
- Potrebno je da se razmotri na nekoj od sledećih sednica da li je moguće formirati ekonomsku „dimenziju“ Foruma koja bi doprinela donošenju projekata za opštine Regiona, kao i formalizovati rad političke dimenzije.
- U periodu do sledeće sednice Foruma, svim redovnim članovima CIG će uputiti obaveštenje o zaključcima radionice i zamoliti ih da se izjasne o stalnom članstvu.
- Sledeća sednica Foruma će biti posvećena daljoj formalizaciji rada Foruma.

Učesnici

Članovi Regionalnog foruma

Sead Biberović, direktor, NVO Urban IN, Novi Pazar

Zora Čelović, direktor, NVO Ženska inicijativa, Priboj

Aida Ćorović, narodna poslanica, Demokratska stranka

Branislav Dilparić, predsednik Skupštine Opštine Nova Varoš, Socijalistička partija Srbije

Muhedin Fijuljanin, potpredsednik Bošnjačkog nacionalnog saveta

Mirsad Jusufović, koordinator projekta, UNDP

Semiha Kačar, direktorka, Sandžački odbor za zaštitu ljudskih prava i sloboda, Novi Pazar

Fahrudin Kladinčanin, Forum 10, Novi Pazar

Hazbo Mujović, predsednik Opštine Sjenica, Stranka demokratske akcije Sandžaka

Sladana Novosel, novinar, Danas, Novi Pazar

Zibija Šarenkapić, direktor, NVO Kulturni centar Damad, Novi Pazar

Samir Tandir, potpredsednik, Bošnjačka demokratska zajednica Sandžaka

Teo Taraniš, saradnik istraživač, Forum 10, Novi Pazar

Savet za inkluzivno upravljanje i Fondacija za otvoreno društvo

Shpetim Gashi, potpredsednik, Savet za inkluzivno upravljanje

Alex Roinishvili Grigorev, predsednik, Savet za inkluzivno upravljanje

Igor Novaković, predstavnik u Srbiji, Savet za inkluzivno upravljanje

Aleksandra Šanjević, programski koordinator, Fondacija za otvoreno društvo